

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.297.2024
Warszawa, 19 listopada 2024 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4940 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana posła Marcina Warchoła oraz innych posłów *w sprawie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar wielokrotnie podkreślał przywiązanie do wartości demokratycznego państwa prawa. Działanie w tym duchu nie pozwala zignorować poważnych zastrzeżeń co do legalności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Zastrzeżenia te musi pogłębiać ocena prawna Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, której dokonały międzynarodowe trybunały. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielkiej Izby) w wyroku z 21 grudnia 2023 r. (sprawa nr C-718/21), uznał, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego nie ma statusu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy. Z tego powodu pytanie prejudycjalne złożone do Trybunału przez tę Izbę jest niedopuszczalne.

Te same wnioski płyną z wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydanego 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce (skarga 50849/21). Trybunał stwierdził, że sędziowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego tworzą organ, który nie ma statusu niezawisłego i bezstronnego sądu, ustanowionego na mocy ustawy.

Należy również pamiętać o wcześniejszym wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skarga 49868/19 i 57511/19). W tym wyroku Trybunał uznał, że *„z dwóch powodów doszło do oczywistego naruszenia prawa krajowego, które miało negatywny wpływ na podstawowe zasady procedury powoływania sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Po pierwsze, powołanie nastąpiło na podstawie rekomendacji KRS, w kształcie nadanym jej ustawą nowelizującą z 2017 r., tj. organu, który nie dawał już wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej lub wykonawczej. Po drugie, Prezydent RP, pomimo że wykonanie uchwały KRS nr 331/2018, na mocy której przedstawiono wnioski o powołanie wszystkich sędziów zasiadających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, zostało wstrzymane przez Naczelnego Sąd Administracyjny, a kwestia zgodności z prawem tej uchwały miała zostać dopiero rozstrzygnięta przez sąd, powołał ich do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego z jawnym lekceważeniem zasady praworządności. Te nieprawidłowości w procesie nominacji naruszyły legitymację Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w takim stopniu, że w następstwie z natury wadliwej procedury nominacji sędziów, nie posiadała ona i nadal nie posiada atrybutów "sądu", który jest "zgodny z prawem" w rozumieniu art. 6 § 1. Sama istota przedmiotowego prawa została zatem naruszona*”. Trybunał uznał zatem, że *„Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, która rozpatrywała sprawy skarżących, nie była "sądem ustanowionym ustawą”*.

Warto podkreślić, że zgodnie z art. 46 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, państwa będące stronami Konwencji zobowiązują się

do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.

Także polski Sąd Najwyższy w uchwale z 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I-4110-1/20 połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, rozstrzygnął problem prawny nienależytej obsady sądu. Sąd Najwyższy uznał m.in., że „*Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3).*”. Uchwała Sądu Najwyższego ma moc zasady prawnej.

Z kolei Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego, która jest organem doradczym Ministra Sprawiedliwości, w uchwale z 16 października 2024 r. poparła ideę likwidacji dwóch Izb Sądu Najwyższego: Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Izby Odpowiedzialności Zawodowej, a także ideę rezygnacji z instytucji skargi nadzwyczajnej, która została wprowadzona ustawą z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5). Uzasadnienie uchwały jest dostępne pod tym adresem:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/uchwaly-komisji-kodyfikacyjnej-prawa-cywilnego>

Biorąc te wszystkie okoliczności pod uwagę, Minister Sprawiedliwości m.in. wystosował pismo do Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego z prośbą o ocenę działania Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawie M.K. sygn. akt I NSW 1267/23:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/dzialanie-izby-kontroli-nadzwyczajnej-i-spraw-publicznych-w-sprawie-mk-stanowi-naruszenie-prawa-i-budzi-watpliwosci-co-do-prawidlowosci-i-objektywizmu-orzekania>

Jednocześnie Minister Sprawiedliwości działając jako Prokurator Generalny 26 czerwca 2024 r. wydał wytyczne nr 1001-1.024.69.2024 w sprawie kierowania skarg nadzwyczajnych do właściwych izb Sądu Najwyższego:

<https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/2024-rok4>

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/